

דיני ומנהגי פורים החל בערב שבת, ודיני פורים המשולש

מוגש לרגל חג הפורים תשפ"א

יר"ל ע"י מכון הלכה חב"ד (ע"ר)

יום חמישי י"ג אדר - דיני ומנהגי תענית אסתר

<ul style="list-style-type: none"> חתן וכלה בתוך שבעת ימי המשתה, וכן מי שאינו חש בטוב ישאל רב מורה הוראה האם לצום. בעלי ברית פטורים מלהתענות תענית אסתר, אך שאר הנוכחים חייבים. אין שוטפים הפה. 	<p>דיני התענית</p>
<ul style="list-style-type: none"> בתפילת לחש אין אומרים "עננו". שליח הציבור בחזרת הש"ץ אומר "עננו" בין ברכת 'גואל ישראל' ל'רפאנו'. אמירת 'סליחות' בסדר התפילה, אחרי "כי אין עוזר". אבינו מלכנו הארוך, "ואנחנו לא נדע", חצי קדיש, "א-ל ארך אפים", קריאת התורה "ויחל משה". 	<p>שחרית</p>
<ul style="list-style-type: none"> לפני תפילת מנחה נותנים שלושה מטבעות של חצי מהמטבע שמשמשים בו באותו מקום. נהגו לתת עבור כל בני הבית, ויש הנוהגים לתת גם בעד עוברים שבמעיי אמן. טוב שיחנכו גם את הילדים לתת מחצית השקל מכספם שלהם. 	<p>זכר למחצית השקל</p>
<ul style="list-style-type: none"> ביום התענית נותנים "אגרא דתעניתא" לצדקה, שהוא עלות הסעודות שהיו אמורים לאכול היום. וידבר וקטורת, אנא בכוח, אשרי, חצי קדיש. הוצאת ספר תורה וקריאת 'ויחל משה', עולים שלושה אנשים, והשלישי הוא המפטיר 'דרשו ה'. אחרי 3 ברכות ההפטרה לפני תפילת שמו"ע מחזירים את ספר התורה לארון הקודש, 'יהללו', חצי קדיש, תפילת לחש, ואומרים 'עננו' בשומע תפילה, שליח הציבור בחזרת הש"ץ אומר "עננו" בין ברכת 'גואל ישראל' ל'רפאנו', ולפני 'שים שלום' יאמר "אלקינו ואלקי אבותינו . . יברכך". אין אומרים תחנון, ולא "אבינו מלכנו". מעיקר הדין זמן סיום התענית הוא כמו בכל התעניות, בצאת הכוכבים. אמנם, כיון שאסור לאכול קודם קריאת המגילה, ממשיכים בפועל להתענות עד אחרי תפילת ערבית וקריאת המגילה. 	<p>מנחה</p>
<ul style="list-style-type: none"> ירושלים: 6:01; ת"א: 6:03; חיפה: 6:02; באר שבע: 6:04 יש ללמוד לפני פורים את ההלכות והמנהגים הנוהגים בקביעות המיוחדת של השנה, ובפרט בערים המוקפות חומה. 	<p>צאת הצום</p>

ליל שישי אור לי"ד באדר

בערים הפרוזות ובערי הספקות

- לובשים בגדי שבת.
- נוהגים - ובעיקר הקטנים - ללבוש פרצופים (=מסיכות) לפורים.

ערבית

- בתפלת שמונה עשרה אומרים "ועל הניסים".
- אחר שמונה עשרה - קדיש 'תתקבל'.
- קריאת המגילה.
- אחרי קריאת המגילה אומרים "ואתה קדוש", הש"ץ אומר 'קדיש שלם' (בלי 'תתקבל'), "עלינו" וקדישים.
- גם בלילה מרבים קצת בשמחה ובסעודה. בברכת המזון אומרים "ועל הניסים".

בירושלים תובב"א

- לובשים בגדי שבת.

ערבית

- בתפלות **אין אומרים** "ועל הניסים" (ואם אמר אינו חוזר).
- אחר שמונה עשרה - קדיש 'תתקבל'.
- קריאת המגילה בברכותיה.
- אחרי קריאת המגילה אומרים "ואתה קדוש", הש"ץ אומר 'קדיש שלם' (בלי 'תתקבל'), "עלינו" וקדישים.
- בברכת המזון **אין אומרים** "ועל הניסים", ואם אמר אינו חוזר.

יום שישי י"ד אדר

בערים הפרוזות ובערי הספקות

- אין אומרים תחנון. בשמונה עשרה - "ועל הניסים". חצי קדיש, קריאת התורה - "ויבא עמלק" (כופלים את המילה "זכר", כשבפעם הראשונה מבטאים את האות ז' בסגול, ובפעם השניה בצירה).
- מי שלא שמע קריאת פרשת זכור יכוון לקיים מצות זכירת מעשה עמלק בקריאת התורה "ויבא עמלק".
- מי שלא נתן מחצית השקל יתן לפני קריאת המגילה. קריאת המגילה עם תפילין (דרש"י).
- גם ביום מברכים "שהחיינו", ומכוונים בברכת שהחיינו גם על שאר מצוות היום.
- לאחר קריאת המגילה: אשרי, ובא לציון, קדיש תתקבל, יהללו, וממשיכים התפלה כרגיל בימים שא"א בהם תחנון.

שחרית

- אין עושים מלאכה בפורים, העושה אינו רואה סימן ברכה מאותה מלאכה. בעלי עסק - ישאלו רב.

עשיית מלאכה

- מקרא מגילה, משלוח מנות, מתנות לאביונים, משתה ושמחה.

מצוות היום

<ul style="list-style-type: none"> • ניתן להתפלל מנחה החל מ-12:24 (באזור המרכז). • סדר תפלת מנחה: הודו, פתח אליהו, ידיד נפש, וידבר וקטורת, אנא בכוח, אשרי, שמו"ע עם "ועל הניסים", עלינו לשבח. 	<p>תפלת מנחה</p>
<ul style="list-style-type: none"> • לכתחילה יש לקיים את הסעודה בבוקר, ולפחות להתחילה לפני חצות היום (11:54 באזור המרכז). ואם לא הספיק בבוקר ישתדל להתחילה לפני "השעה העשירית" (2:30 לערך), וראוי שיסיים את סעודתו לפני השקיעה. האוכל סעודת פורים לאחר חצות, ראוי שיתפלל מנחה לפני כן. • הממשיך את סעודתו עד השקיעה יפסיק לאכול בשקיעה, (ויכול לפרוס מפה על הפת, לקדש ולהמשיך בסעודה, אך כיון שהנהגה זו עלולה לגרום לבלבול, ראוי שמי שאינו בקי בפרטי ההלכות לא ינהג כן, אלא) יברך ברכת-המזון, ילך ממקומו להתפלל ערבית ויחזור לאחר מכן לקדש ולקיים את סעודת ליל-שבת. במדת האפשר ראוי לכתחילה להמתין בין ברכת-המזון לסעודת ליל שבת, כדי שיעבור שיעור-עיכול (דהיינו שיהיה רעב מעט). 	<p>סעודת פורים</p>
<ul style="list-style-type: none"> • קוראים את פרשת השבוע שנים מקרא ואחר תרגום, ולאחריה קוראים את הפטרת פרשת השבוע. 	<p>שנים מקרא ואחד תרגום</p>
<ul style="list-style-type: none"> • לכתחילה אין להסתפר ולגזוז ציפורניים בפורים, אך במקום הצורך ניתן להקל לכבוד השבת שלא ייכנס מנוול לשבת. יש לבדוק את כיסי בגדי השבת לפני כניסת השבת. • קודם הדלקת נרות שבת ע"י האשה והבנות נותנים צדקה. 	<p>ההכנות לשבת</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ת"א: 5:14; חיפה: 5:04; באר שבע: 5:17 	<p>זמן הדלקת נרות</p>
<p align="center">בירושלים תובב"א</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • אין אומרים תחנון. בתפלות שמונה עשרה (ובברכת המזון) אין אומרים "ועל הניסים" (ואם אמר אינו חוזר). • אחרי חזרת הש"ץ - חצי קדיש. ביום זה אין קריאת התורה, אלא מיד קוראים את המגילה. • מי שלא נתן מחצית השקל יתן לפני קריאת המגילה. קריאת המגילה עם תפילין (דרש"י). • גם ביום מברכים "שהחיינו", ומכוונים גם על שאר מצוות פורים. • לאחר קריאת המגילה: אשרי, ובא לציון, קדיש תתקבל, וממשיכים התפלה כרגיל בימים שא"א בהם תחנון. 	<p>שחרית</p>
<ul style="list-style-type: none"> • מתנות לאביונים. • יש המחמירים להרבות קצת בסעודה ובשתיית יין וכן שולחים משלוח מנות גם ביום זה. 	<p>מצוות היום</p>
<ul style="list-style-type: none"> • מעיקר הדין אין איסור עשיית מלאכה ביום זה בירושלים, ויש המהדרים שלא לעשות מלאכה שאינה לצורך השבת. 	<p>עשיית מלאכה</p>
<ul style="list-style-type: none"> • קוראים רק את קריאת פרשת השבוע (ללא "ויבוא עמלק"), ולאחריה קוראים את הפטרת פרשת השבוע וכן את הפטרת "כה אמר ה'" (דש"פ זכור). 	<p>שנים מקרא ואחד תרגום</p>

ההכנות לשבת	<ul style="list-style-type: none"> יש לבדוק את כיסי בגדי השבת לפני כניסת השבת.
תפלת מנחה	<ul style="list-style-type: none"> הודו, פתח אליהו, ידיד נפש, וידבר וקטורת, אנא בכוח, אשרי, שמו"ע ואין אומרים "ועל הניסים" (ואם אמר אינו חוזר), עלינו לשבת. קודם הדלקת נרות שבת ע"י האשה והבנות נותנים צדקה.
זמן הדלקת נרות	<ul style="list-style-type: none"> 4:59

שבת קודש ט"ו אדר	
בערים הפרוזות ובערי הספקות	
קבלת שבת	<ul style="list-style-type: none"> מתפללים "קבלת שבת" כרגיל ("לכו נרננה" ואילך, "ברינה ובצהלה").
תפילות השבת	<ul style="list-style-type: none"> מתפללים את תפילות השבת כרגיל, אין אומרים בתפלה ובברכת המזון "ועל הניסים" (ואם אמר אינו חוזר). אין אומרים "אב הרחמים" ו"צדקתך".
שמחה ומשתה בשבת	<ul style="list-style-type: none"> המנהג להמשיך את ה"משתה ושמחה" גם בשבת, כמו בפורים ממש.
זמני צאת השבת:	<ul style="list-style-type: none"> ת"א: 6:14; חיפה: 6:13; באר שבע: 6:15
בירושלים תובב"א	
קבלת שבת	<ul style="list-style-type: none"> מתחילים מ"לכו נרננה" כרגיל. ב"לכה דודי" אומרים "בשמחה ובצהלה".
ועל הניסים	<ul style="list-style-type: none"> בשבת זו מוסיפים "ועל הניסים" בתפילה ובברכת המזון.
תפילות השבת	<ul style="list-style-type: none"> מתפללים את תפילות השבת כרגיל. מוסיפים "ועל הניסים". אין אומרים "אב הרחמים" ו"צדקתך".
קריאת התורה	<ul style="list-style-type: none"> מוציאים בשחרית שני ספרי תורה, בראשון קוראים שבעה קרואים את פרשת השבוע, ובשני קוראים למפטיר את הקריאה של פורים – "ויבוא עמלק". הפטרה – קוראים שוב את הפטרת פרשת "זכור" – "פקדתי".
סעודת פורים ומשלוח מנות	<ul style="list-style-type: none"> אין עושים סעודת פורים ומשלוח מנות בשבת, אלא מקיימים אותם ביום ראשון; ויש המהדרים בשבת זו להוסיף בסעודה לכבוד פורים, ושולחים משלוח מנות אחד (אלא שאת עיקר סעודת פורים ומשלוח מנות עושים ביום ראשון).
צאת השבת:	<ul style="list-style-type: none"> 6:12

יום ראשון ט"ז אדר

בערים הפרוזות

- אין אומרים בתפלה ובברכת המזון "ועל הניסים" - ואם טעה ואמר - חוזר.
- ביום זה אומרים תחנון.
- טוב ונכון להצטרף לשמחה שיש בירושלים ביום זה ולהוסיף בדברי שמחה, החל מדברי תורה, הוספה באהבת ישראל, ועריכת כינוסים לחיזוק היהדות.
- כמו כן, אם מתאים הדבר או נצרך - אף ישלחו משלוחי מנות, ויתנו מתנות לאביונים.

בערי הספקות אין אומרים תחנון, ומוסיפים לקיים שוב את מצוות סעודת פורים ומשלוח מנות, וראוי גם שיתנו שוב מתנות לאביונים.

בירושלים תובב"א

- לובשים בגדי שבת.
- אין אומרים תחנון. אין אומרים "ועל הניסים" ואם אמר אינו חוזר.
- אין קוראים בתורה.
- ביום זה מקיימים את עיקר סעודת פורים (כולל החיוב "לבסומי"), מנהג התחפושות, ומצות משלוח מנות.
- ראוי לתת מתנות לאביונים גם ביום זה.
- יש הנוהגים לברך "שהחיינו" על פרי חדש ומכוונים בברכה זו גם על מצוות היום.

מצוות
היום

מקורות: מגילה ד, ב. טוש"ע ונ"כ או"ח סתרפ"ח סעיפים: ד, ו. רמ"א או"ח סתרצ"ה ס"ב. שו"ע אדה"ז סרמ"ט ס"ז. משנ"ב סתרפ"ח סק"י. סדר הפורים המשולש (לגרי"ח זוננפלד) ס"א. שיחות קודש תשל"ז ח"א ע' 508, וע' 519; תשמ"א ח"ב ע' 351-353. לקו"ש חכ"א ע' 490. לעניין סעודה שנמשכה עד השקיעה בע"ש: ראה שו"ע אדה"ז סרע"א ס"ט-יב. וסרצ"א ס"ג. וראה סדר ברה"נ פ"ה ס"ט. התועדויות תשד"מ ח"א ע' 323. פסק"ת סתרפ"ח הע' 134. וראה ספר 'הלכה למעשה' (בהוצאת מכון הלכה חב"ד) מועדים - חנוכה ופורים פל"א.

עריכה: הרב שמואל מקמל הגהה: הרב משה קורנוויץ

עכשיו בחנויות!

מגיעים מוכנים לפורים.

הספר הרביעי
והאחרון בסדרה!
חנוכה פורים
ומועד החורף

הסדרה הושלמה

מצטרפים לאחד ממסלולי התומכים של מכון הלכה חב"ד ומקבלים את הספרים (בהתאם למסלול) עם צאתם לאור עולם ישירות לבית

לפרטים והצטרפות: 02-3011770

לשאלות הלכתיות: [077.2251.770](tel:077.2251.770) | קו לרב: [055.7081.737](tel:055.7081.737) | סמס לרב: [055.7081.737](tel:055.7081.737) | mhalachachabad@gmail.com | דוא"ל: mhalachachabad@gmail.com | smslarav.co.il < הגוגל של ההלכה > | smslarav.co.il/donate לתרומות והצטרפות לאגודת התומכים:

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד